

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Canon xij. synodi secutus est, ne quis Episcopus rescripta ad provinciarum divisionem impetret, pœnâ latâ in Episcopum. Discussus canon xvij. qui superiri contrarius videtur. Explicatio Zonaræ, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

dictis, censuerunt sacrilegium esse, si Episcopus ad gradum Presbyteri demittatur, atque adeo Episcopos à Photio ordinatos episcopali dignitati restituendos esse, nisi ab ea ob crimen admissum exciderint. Consensu totius synodi, iudicium Patrum & Archiepiscoporum, ut ipsi vocant, probatum est. Iudices, qui à pronuntiatione abstinuerant, suas partes post iudicium interponunt, scilicet imperialis auctoritatis confirmationem: Magnificentissimi & gloriosissimi Iudices dixerunt: *Quae placita sunt sanctae synodo, in omne tempus firma custodiantur.* Si quis discrimen perpendat primae & secundae cognitionis; primae quidem se Iudices immiscuisse reperiet, quia de rescindendo rescripto Principis, & de restituenda possessione juris ab Ecclesia Tyriorum distracti, agebatur; à secunda abstinuisse, quia de ordinationibus erat quaestio.

IV. Sanè cum Cecropius Episcopus exigeret ut generali definitione rescripta omnia revocarentur quae provinciarum statum & ordinationum jura contra Canones immutaverant, iis verbis utitur quae auctoritatem illam à Principe pendere docent. Et enim hoc decerni ab ipsis Iudicibus petit, & rationem addit, ne in singulis causis onerosum illis sit querentibus petitionibus hac de re propositis satisfacere: *Ne potestas vestra accusationem & querimoniam à quacunque persona accipiat, & fatigetur, néve nos contemnamur, petimus ut sine contradictione cessent ea pragmatica quae in detrimentum Canonum à quibusdam facta sunt in omni provincia. Canones autem per omnia teneant. Sic enim & fides custoditur, & unaquaeque Ecclesia tutum statum habeat. Ac ne liceat aliquos praeter Canones ordinare.* Sed praestat audire ipsa verba synodi: quae interpellata à Iudicibus an iis adhereret quae à Cecropio suggesta erant, acclamavit omnes eadem dicere, rescripta in irritum mittenda, Canones retinendos, illud tamen à Iudicibus decernendum. *Sancta Synodus acclamavit: Omnes eadem dicimus, universa pragmatica cessabunt, regule teneant, & hoc à vobis fiat.* Quod cum à Iudicibus decretum fuisset, in votorum acclamationes pro salute Imperatoris & Augustae, imò & ipsorum Iudicum, Synodus erupit: *Multos annos Imperatoris, multos annos Augustae, multos annos Iudicum. Hoc justum iudicium. Iusti iuste iudicantur.*

V. Principis decretum & Iudicum sententiam canon Concilij secutus est, qui vetat in futurum Episcopos ne divisiones illas tentare Principum rescriptis moliantur, sed prudentissimè poenam suam ita temperat, ut nullo vitio rescriptis imputato, solos Epi-

scopos gradus periculo mulctet. *Statuit ergo sancta synodus nihil ab Episcopis tale tentari. Alioqui qui hoc admisit fuerit, amissioni gradus proprii subiacebit.* In praeteritum verò, honorem praecipuum iis Episcopis indulget qui civitates illas tenent quae metropoleos decus imperatorio rescripto sunt assècutae, salvis Ecclesiae metropolitanae juribus suis. Videntur tamen hujus Concilij Patres canonis illius Decretum infregisse canone XVII. quo cavetur ut civiles dispositiones & publicas, ecclesiasticarum quoque parocciarum ordines subsequantur. Vnde Zonaras commentariis ad canonem XXXVII. Sextae Synodi in Trullo, quo XVII. Concilij Chalcedonensis canon confirmatur, eam Principibus auctoritatem vindicavit ut si quam civitatem de novo excitarent, eique decus episcopatus aut metropoleos adderent, eodem gradu in negotiis ecclesiasticis civitas illa haberetur. In qua explicatione modestius se gessit quam Theodorus Balsamo, qui secundum sententiam quae jam apud Graecos invaluerat, abscessit & in universum Principibus asserit jus metropoleon & episcopatum instituendorum, non tantum in novis, sed etiam in quibuscumque civitatibus. Et in eam rem utitur Aurea Bulla Alexij Comneni: qui cum sibi persuasisset hoc privilegium à canone Imperatoribus esse concessum, hanc majestati suae injuriam fieri non est passus ut sibi jus illud querelis duorum Metropolitanarum auferretur. Itaque cum Heraclae Metropolitanus vacante sede Ecclesiae Madytae, (quae in metropoleos dignitatem rescripto Principis evecta fuerat) & Ancyræ Metropolitanus vacante itidem Ecclesia Basilæi, (cui metropolis decus collatum fuerat) ordinationes earum Ecclesiarum sibi quisque vindicarent juxta Canones; (à quibus repelli non posse dicerent eo nomine quod metropoliticum honorem cum essent litteris Principis consecutae, earum ordinatio, ut & ceterarum omnium metropolitanarum Ecclesiarum, Patriarchae Constantinopolitano compete-
bat) Alexius iudicium hujus controversiae praesente synodo suscepit, atque ex Concilij sententia, instituendarum metropoleon & episcopatum jus penes Principes esse decrevit, ex canone XVII. Concilij Chalcedonensis. Canonis autem XII. sententiam hac distinctione eludit, illicitam esse provinciarum divisionem, si ambitu Episcopi procurantur, aliud esse, si nulla gratia intercedente, Princeps ultro vel urbis dignitate, vel Ecclesiae splendore, vel Episcopi egregia virtute inductus, hoc beneficium indulgeat. & in eam rem causae istius

Canon 12. Syn. Chalced.

Canon 17. ejusdem Synodi: *Ὅτι μετρίων ἐστὶν ἐκκλησιαστικῶν παρανομῶν ἢ αἰσθητῶν ἀνομιῶν.*

Zonaras in c. 38. Syn in Trullo. *Ὁ ἀνίστημι πάλιν ἐπὶ Βασίλειον, ἀπὸ τῆς Νίκαιας ἀποβύσασθαι, ἐν ἡμεῖς ἐπιπέσει καὶ ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ τὸν κανὸνα τῆς ἐκκλησίας.*

Balsamo in c. 17. Conc. Chal. & 38. sextae Synodi in Trullo & in can. 16. Conc. Carth.

et in iis di-

et in iis di-

et in iis di-

et in iis di-

cognitionem Patriarchæ detulit antequam consensum his rescriptis gratiosus præbeat. Sed nemo non videt his interpretationibus Imperatorem & Patriarcham vim apertam Canonibus intulisse, ut Ecclesiam Constantinopolitanam amplificarent.

V I. Mihi verò sincerior videtur esse canonis xvii. Chalcedonensis explicatio, quæ xii. sententiam non lædat; ita ut fixum sit & certum provincias à Principibus in duas metropoles dividi non posse ex illo canone xii. Quam ad rem non pertinet canon xvii. cum eo id tantum cautum fuisse mihi videatur, ut si urbem aliquam de novo conderet Princeps, ad cujus conventum & jurisdictionem pagos aliquot è vicina civitate distractos adjungeret, civili formæ se ecclesiasticus ordo accommodaret; adeoque remota triginta annorum vel longioris temporis præscriptione, pagi à vicino Episcopo avulsi, Episcopo illi tribuerentur in cujus parœcia urbs nova sita est. Vnde sequitur ab Episcopo illius parœciæ, in qua urbs condita est, pagos novæ urbis territorio contributos, & ab episcopatu vicino distractos vindicari, nulla possessionis antiquæ ratione habita. Attamen non conceditur Principi ut novum episcopatum rescripto suo instituat; multò minus, ad omnes urbes quæ civitatis honore decoratæ fuerint à Principe, vel ad provinciarum divisiones & metropoleon dignitates ab eo decretas, trahenda essent; etiam si de episcopatu à synodo instituendo in urbe de novo condita hæc dici possent juxta Zonaræ mentem.

V II. Partes suas Iudices & Concilium Chalcedonense interposuerunt in dirimenda contentione quæ orta erat à multis retro annis ob rescripta elicita ad instaurandum Patriarchatum Hierosolymorum. Quartus honoris gradus, post trium primarum sedium Episcopos, firmatus fuerat Æliæ seu mavis Hierosolymitano Episcopo, canone vii. Concilij Nicæni. Sed nulla, ne in provinciis quidem Palæstinæ, quæ Cæsareæ Episcopo parebant, auctoritate potitus est, donec rescriptis Principum Phœnicias, Arabiam, & tres Palæstinas à Patriarchatu Antiocheno avulsas obtinuit. Ea res magnos motus in illis provinciis excitavit, qui transactione sopiti sunt quam Maximus Antiochenus, & Iuvenalis Hierosolymitanus, in Concilio Chalcedonensi iniverunt; ea conditione, ut Phœnicia & Arabia Antiochenæ Ecclesiæ redderentur, sed Palæstinæ Hierosolymitano Episcopo cederent. De rescriptis ex utraque parte impetratis, de constituendis novis Dioceseon finibus, & de ordinationibus Episcoporum addicendis

agebatur. Itaque in re mixta, Decretum Principis & Concilij, transactioni firmandæ interponendum erat. Magistratus imperatorij referunt Concilio, sibi mandatum à Principe ut de lite mota cognoscerent, sed Episcopos pacta quædam inivisse quæ videantur æquitate niti, ideoque sibi visum ut communi Decreto firmentur. Recitatis à Maximo & Iuvenale transactionis conditionibus, Legati Romani ceterique Episcopi sua interlocutione, & postremo Iudices suo decreto eas confirmaverunt. *Firma etiam, inquit, per nostrum Decretum & sententiam sancti Concilij in omni tempore permanebit Episcoporum consensio, vacantibus scilicet secundum iussionem diviniissimi & piissimi Principis omnibus pragmaticis, & quocumque modo sacris ab utraque parte literis impetratis; in super & multatione que in eis, hujus rei causâ, noscitur contineri.*

CAPVT IX.

Synopsis.

I. Iustinianus in urbe Iustiniana archiepiscopatum constituit, adscriptis illi septem provinciis. Non constituit jus novum, sed antiquum partim restauravit. Vigilus Papa confirmat que Princeps decreverat. Episcopus Iustiniane, Patriarcha dictus.

II. Iustinianopolis antea quoque dignitate Patriarchali. Sed differt à Iustiniana. Est eadem urbs cum Constantia metropoli Cypri. Ea dignitas personalis collata Ioanni Episcopo à Synodo Trullana, consensu Imperatoris.

III. Vtroque Ponto in unam provinciam redacto, nihil immutavit Iustinianus quoad sacerdotia. Nec etiam in Paphlagonia. Solida illius provincie metropolis erat urbs Gangræarum. regia Desjotari. Ea imminuta, nova Honoriadis provincia constituta est, cum sua metropoli Claudiopoleos. Rediit in unum corpus Paphlagonia, utraque metropoli salva. Videtur aliquando Paphlagonia adjuncta fuisse Galatia.

IV. Ecclesia Gallicana non passa est à Regibus novos episcopatus institui, quod tentaverat Childebertus Meleduni, ad petitionem plebis.

V. Et Sigibertus id fieri obtinuerat Castraduni in diocesi Carnotena, quod rescriptum à Synodo Parisiensi.

VI. Rogerius in Sicilia episcopatum Troinensem instituit, Messanenſi à se restaurato adjunxit, sed Summi Pontificis auctoritate. Vt Otho Gnesnensem in Polonia.

VII. Damnata opinio eorum qui hoc jus Principibus vindicant. Eorum tamen consensus necessarius.

IUSTINIANUS Imperator videtur canones Concilij Chalcedonensis infregisse, cum Iustinianæ patriæ suæ episcopatum in summum sacerdotij fastigium evexit, Archiepiscopi dignitate & auctoritate in septem provincias illi concessa, nempe in